Riktlinje för visselblåsarfunktionen i Svedala kommun

antagen av kommunstyrelsens personalutskott 2022-02-14. § 5

Gäller från
2022-02-23

Visselblåsarfunktionen

Visselblåsarfunktionen är en rapporteringskanal som syftar till att anställda och förtroendevalda i Svedala kommun ska kunna anmäla allvarliga missförhållanden begångna av personer i ledande ställning, och känna sig trygga med att anmälningarna tas emot och hanteras på ett korrekt sätt.
Syftet med funktionen är att hantera särskilt allvarliga oegentligheter av allmänhetens intresse, som säkerställer att anmälarens identitet skyddas och att ärendet genomlyses objektivt.

När ska funktionen användas?

Funktionen ska användas vid misstanke om allvarliga oegentligheter begångna av person i ledande ställning när kommunens normala interna rapporteringskanaler inte bedöms vara möjliga eller lämpliga att använda.
Rapportering gäller i ett arbetsrelaterat sammanhang av information om missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram. Det kan gälla ett handlande eller en underlåtenhet att göra något.
Kravet på allmänintresse innebär att rapportering om förhållanden som enbart rör personens egna arbets- eller anställningsförhållanden normalt sett inte omfattas av skyddet. Sådana frågor får hanteras enligt de vanliga mekanismer som finns inom arbetsrätten och arbetsmiljörätten.

Allvarliga oegentligheter

Det är inte möjligt att uttömmande räkna upp vad som faller in under begreppet ”allvarliga oegentligheter”. Nedanstående punkter få därför ses som en exemplifiering.

- Ekonomisk brottslighet såsom givande och tagande av muta, bedrägeri och förfalskning
- Betydande brister i säkerheten på arbetsplatsen
- Betydande överträdelser av miljöregler och förorening av miljön
- Allvarliga former av diskriminering och trakasserier
- Sekretessbrott
- Grövre avvikelser mot interna regler och riktlinjer
- Jäv i alla former av situationer
- Situationer där någon får privat vinning av sin tjänsteställning

Personer i ledande ställning

Med person i ledande ställning avses exempelvis chefer inom förvaltningen eller kommunala bolag. Det kan också avse personer i ledningsgrupp, andra chefer och förtroendevalda.
Person i ledande ställning kan också innebära en anställd som har möjlighet att självständigt

fatta avgörande beslut inom kommunen eller kommunkoncernen. Andra personer med självständig beslutanderätt kan exempelvis vara anställd med en delegation att fatta beslut. Vid misstanke om allvarliga oegentligheter begångna av person som inte har en ledande ställning ska inte rapporteras via visselblåsarfunktionen utan hanteras av närmast berörd chef.

Vem kan anmäla?

Anmälan till visselblåsarfunktionen kan göras först och främst av en anställd eller förtroendevald i Svedala kommun och dess bolag. Visselblåsarlagen öppnar även för att andra som har en arbetsrelaterad roll i förhållande till Svedala kommun kan anmäla, vilket innefattar den som söker arbete, den som söker eller utför volontärarbete eller praktik, inhyrda arbetstagare, egenföretagare som söker eller utför uppdrag och även de som har lämnat anställning hos Svedala kommun.

Skyddet för den som rapporter

En rapporterande person får inte göras ansvarig för att ha åsidosatt eventuell tystnadsplikt, under förutsättning att personen vid rapporteringen hade skälig anledning att anta att rapporteringen av informationen var nödvändig för att avslöja det rapporterade missförhållandet. En verksamhetsutövare får inte hindra eller försöka hindra rapportering, eller på grund av rapportering vidta repressalier mot en rapporterande person.

Detta skydd gäller även för den som bistår den rapporterande personen vid rapporteringen, såsom en förtroendevald eller ett skyddsombud. Skyddet gäller även den som har koppling till den rapporterande personen, till exempel en anhörig eller en juridisk person som den rapporterande personen äger.

Med repressalier menas en åtgärd eller underlåtenhet som vidtas på grund av att en person har rapporterat och som orsakar eller kan orsaka skada eller men för personen. Det är ett brett begrepp som kan omfatta många olika saker som är negativa för personen, till exempel uppsägning, utebliven befordran, ändrade arbetsuppgifter med mera.

Anonymitet

En anmälan till Svedala kommuns visselblåsarfunktion kan göras anonymt. För att en anmälan ska vara helt anonym måste anmälan ske på sådant sätt och i en sådan kanal som gör det omöjligt för mottagningsfunktionen att identifiera anmälaren. Annars kan inte anonymitet garanteras, även om mottagningsfunktionen alltid kommer arbeta för att skydda anmälarens integritet.

Hur gör man en anmälan?

Anmälan går att göra skriftligt, muntligt och fysiskt. Den skriftliga kan göras via ett e-formulär som nås via både intranät och hemsida eller skicka ett fysiskt brev. Det går även att ringa in anmälan samt möjlighet att boka ett personligt besök för att göra anmälan.

Handläggningen

Mottagande av anmälan sker av extern part via ett visselblåsarsystem. Den externa parten har kontakt med anmälaren och ger besked att anmälan är mottagningen. Det är också den externa parten som gör en första bedömning av anmälan och ger en rekommendation kring vidare hantering. Beslut om vidare hantering, om anmälan ska avskrivas eller utredas, görs av Stabschef och HR-chef på Svedala kommun. Skulle en visselblåsaranmälan inkomma som rör Stabschef eller HR-chef är det Kommundirektör som får rekommendation kring hantering från extern part. Stabschef och HR-chef är de som har tillgång till information som ärendet innehåller i Svedala kommun. I de fall det fattas beslut om att utreda anmälan som ett visselblåsarärende utreder extern part ärendet och återkopplar till anmälaren om status i ärendet inom tre månader samt dess utfall. Den externa parten ger också Stabschef och HR-chef återkoppling i ärendet löpande samt vid ärendets avslut.

Insamling, komplettering

Varje ärende kommer behöva hanteras på särskilt sätt. En anmälan om brott (som är syftet med visselblåsarfunktionen) är allvarligt och behöver innehålla tillräckligt mycket information och bevis för att kunna vara giltig. Därför är det viktigt att det finns möjligheter att samla in eventuell kompletterande information och/eller dokumentation av betydelse för utredningen. Varje anmälan kräver särskild hänsyn till integritet, saklighet och rättssäkerhet. Kännedom om ärende och dess innehåll ska begränsas till så få personer som möjligt och varje utredning ska skötas med respekt för alla inblandade.
I de fall underliggande information i en anmälan är bristfällig och det inte finns möjlighet att följa upp och komplettera en anmälan, kan det innebära att anmälan läggs ner.

Rapportering av utrett ärende

Återrapportering sker av ärendet till anmälaren efter det att ärendet är utrett. Återrapportering sker även till PU där antal inkomna ärenden samt beslut i ärenden redovisas.